

تأثیر شوک‌های مثبت و منفی پولی بر شاخص قیمت کالاها منتخب؛ رهیافت داده‌های پانلی

زیبر ملکی^{۱*}، اکبر میرزاپور^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد واحد قزوین، zibar.maleki@gmail.com

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد قزوین، akbar.mirzapour@gmail.com

چکیده

با توجه به اینکه سیاست های پولی یکی از ابزارهای مهم در اختیار سیاست گذاران است، چگونگی تأثیرگذاری این ابزار بر متغیرهای کلان اقتصادی در شرایط مختلف اقتصادی از اهمیت بسزایی برخوردار است. در مقاله حاضر با استفاده از داده های پانلی برای دوره فروردین ماه ۱۳۸۸ تا اردیبهشت ماه ۱۳۹۶ به بررسی تأثیر شوک های پولی بر شاخص قیمت کالاها پرداخته شده است. نتایج نشان داد که نرخ ارز تأثیر مثبت بر شاخص قیمت داشته است. شوک های مثبت پولی بر شاخص قیمت تأثیر مثبت دارد. شوک های منفی پولی بر شاخص قیمت کالاها منتخب تأثیر منفی داشته است. همچنین قانون عرضه و تقاضا در این بازار کالا برقرار بوده است. با توجه به نتایج تحقیق می توان اظهار داشت که شوک های سیاست پولی بر شاخص قیمت تأثیر گذار است.

واژه‌های کلیدی: سیاست پولی، شوک پولی، نرخ ارز، شاخص قیمت، پانل دیتا

۱- مقدمه

سیاست پولی یکی از مهمترین ابزارهای سیاستی جهت مدیریت طرف تقاضا در سطح کلان به شمار می آید. بانک‌های مرکزی جهت ثبات بخش به اقتصاد و کنترل تورم از ابزارهای سیاست پولی که در اختیار دارند، استفاده می کنند. در شرایط رکودی نیز جهت تحریک تولید و اشتغال از سیاست های پولی انبساطی استفاده می شود. میزان تأثیر سیاست پولی بر متغیرهای حقیقی اقتصاد، یکی از مهمترین مباحث اقتصاد کلان محسوب می شود. تا کنون درباره‌ی تأثیرگذاری سیاست پولی و شوک های حاصله از آن بر متغیرهای حقیقی اقتصاد مباحثات و حتی مجادلات فراوانی صورت گرفته و البته هنوز هم ادامه دارد (دل انگیزان، فلاحی و رجبی، ۱۳۹۰: ۱۳۶؛ صاحب هنر، چشمی و فلاحی، ۱۳۹۱). صرف نظر از اهداف منتشر شده برای سیاست پولی، نتیجه نهایی نوسانات در عرضه پول، در رشد محصول و تورم قیمتی جذب خواهد شد. مکانیسم انتقال سیاست پولی به اقتصاد واقعی از طریق تقاضای کل می باشد. اندازه انتقال تقاضای کل بر اثر نقدینگی منجر به تغییر در عرضه پول و حساسیت تقاضا منجر به تغییر در نقدینگی می شود. با این حال، جایگزینی ممکن است ایجاد شود اگر انتظارات تورمی وقوع یابد و یا جریان خروجی سرمایه افزایش یابد. با فرض این که سیاست پولی در تحریک رشد تقاضا موثر است، تخصیص تغییر در تقاضا بین رشد محصول و تورم قیمتی وابسته به محدودیت‌های طرف عرضه اقتصاد است. قیود ظرفیت و وظیفه سرعت بخشیدن به تورم قیمتی را ایفا می کنند. در غیر این صورت چسبندگی دستمزد و یا قیمت ممکن است اثر واقعی را تحمیل کند و اثرات اسمی نوسانات در عرضه پول را تعدیل کند.

در خصوص شاخص مناسب برای سیاست پولی بین پول گرایان و کینزین‌ها تفاوت نظر وجود دارد. بدین ترتیب که پول گرایان در چارچوب نظریات کلی اقتصادی خود کمیت حجم پول را برای این منظور مناسب می دانند و کینزین‌ها به متغیر نرخ بهره بازار به عنوان شاخص مناسب سیاست پولی رای می دهند. البته باید توجه داشت که اگر تنها نرخ بهره بازار به عنوان شاخص سیاست پولی مورد استفاده قرار گیرد این خطر وجود دارد که علائم حاصل از آن دست اندرکاران سیاست پولی را از نظر تشخیص نحوه صحیح بکار گیری ابزار سیاست پولی دچار اشتباه کند، زیرا نرخ بهره بازار هم بر کمیت‌های کلان اقتصادی اثر می گذارد و هم تحت تأثیر تغییرات آنها قرار می گیرد. پول گرایان عقیده دارند که حجم پول کمیته برونزا است و در کنترل بانک مرکزی قرار دارد و نیز در کوتاه مدت از نظر تأثیر بر سطح قیمت‌ها و متغیرهای کلان اقتصادی اسمی و در بلند مدت